

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

4:de årg.

Den 9 November 1902.

N:o 6

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Fredrik Ulrik Wrangel* (med 1 porträtt). *Kronprins Fredrik af Danmark* (med 2 porträtt). *Malmö nya hamn* (med 1 illustration). *Senaste eldsvådan i Helsingborg* (med 1 illustr.) *Världens äldsta offentliga bibliotek* (med 3 illustr.) *Blowitz* (med 1 porträtt). *Från Stockholms teatrar* (med 7 illustr.) *Kommittéen för proportionella val* (med 1 illustration). *Somal* (med 1 illustr.) *En originell presidentkandidat i Amerika* (med 2 illustrationer). *Det nya riksdagshuset* (med 1 illustration). *Skandinaviskt sjömanshem i Hull* (med 1 illustration). *Abelinska fruktutställningen* (med 1 illustration). *Baileys fångenskap*. Originalberättelse för HVAR 8 DAG af Radscha. *Veckans porträttgalleri* (med 23 porträtt).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1902.

Foto. Florman, Stockholm.

Kliché: Kem. A.-B. *Bougt Silfverparre, Sölin—Öbg.*

GREFVE FREDRIK ULRIK WRANGEL.

FREDRIK ULRIK WRANGEL.

Det är i vårt land icke så vanligt, att högadliga personer, utan att helt och hållet ägna sig åt vetenskapen, likväl företaga forskningar i olika kunskapsgränar och utgifva böcker i de ämnen, hvarför de intressera sig. I t. ex. Frankrike torde detta förhållande däremot vara mera allmänt än hos oss, och där föreliggande åtskilliga historiska verk, författade af aristokratiens medlemmar.

Tydligt är, att dessa personer, ifall de nu för öfrigt ha begåfning åt detta håll, skola vara mycket skickade för historisk framställning i en eller annan form, då adelsmännen ju spelat en synnerligen framstående roll i Sveriges historia, och ha minnena, så att säga, i blodet. Flere af dem äro ju äfven i besittning af storartade arkiv, ur hvilka det är jämförelsevis lätt att framlägga intressanta och upplysande saker.

En person, hvilken ägnat och ägnar en stor del af sitt lif åt historisk forskning, särskildt kulturhistorisk och personhistorisk sådan, är greve FREDRIK ULRIK WRANGEL, känd öfver hela Norden och väl ett stycke därutän för sina förträffliga arbeten. Framförallt borde Stockholms invånare vara honom tacksamma för hans djupgående forskningar, framlagda på ett både enkelt och spirituellt sätt, rörande »Gamla Stockholm». »Hos oss vet man knappt, hur fort och hur grundligt man skall undanskaffa allt, som kunde sprida ljus öfver våra förfäders borgerliga boningar», står som motto på greve Wrangels utmärkta arbete »Blasieholmen och dess innebyggare», hvilket verk vittnar om lika mycken flit, som urskiljning och humör. Och detta motto kunde stå på åtskilliga andra af greve Wrangels arbeten, t. ex. den samling kulturhistoriska skisser från gamla Stockholm, som han nyss utgifvit, eller »Bilder från 1700-talets Stockholm efter originalen i Stockholms rådhus», ty i dessa verk gör sig öfverallt gällande en liflig pietet att värna de vackra, betydelsefulla minnena från flydda tider. Att rifva ned för att få luft och ljus, kan nog vara bra, men att rifva ned i onödan och att rifva ned för att i stället sätta dit något fult, men möjligen pänningeinbringande, är förkastligt!

Greve Wrangel, som på intet sätt gör intryck af någon förläst person, utan af en aristokrat med sinnet öppet för mycket här i lifvet, ämnade först bli målare. Född den 3 okt. 1853 och sålunda nyligen ingången i sitt femtionde år — föräldrarna voro ryttmästaren greve Fredrik Ulrik Wrangel till Saus och friherrinnan Ulrika Ebba Vilhelmina Sprengtporten — var han 1876—77 elev vid akademien i Düsseldorf. Han studerade sedan 1878—80 målning i Venedig och München samt 1880 åter i Düsseldorf och 1881—82 i Florens, hvarefter han vände hem och öfvergaf penseln.

En synnerligen viktig sida af greve Wrangels verksamhet utgöres af hans personhistoriska skrifter. Denna kunskapsgrän, genealogien, har först på de senare decennierna i vidsträcktare grad odlats i Sverige, och greve Wrangel intager en synnerligen framstående plats bland svenska genealoger. År 1883 utgaf han sålunda »H. K. H. Härtigens af Skåne härstamning från Vasahuset», 1894—99 tillsammans med kaptenen Otto Bergström jätteverket »Svenska adelns ättartaflor ifrån 1857». Från 1898 utgifver han den värdefulla och högst intressanta »Personhistorisk tidskrift», där olika forskare stämma möte och dela med sig af sitt vetande.

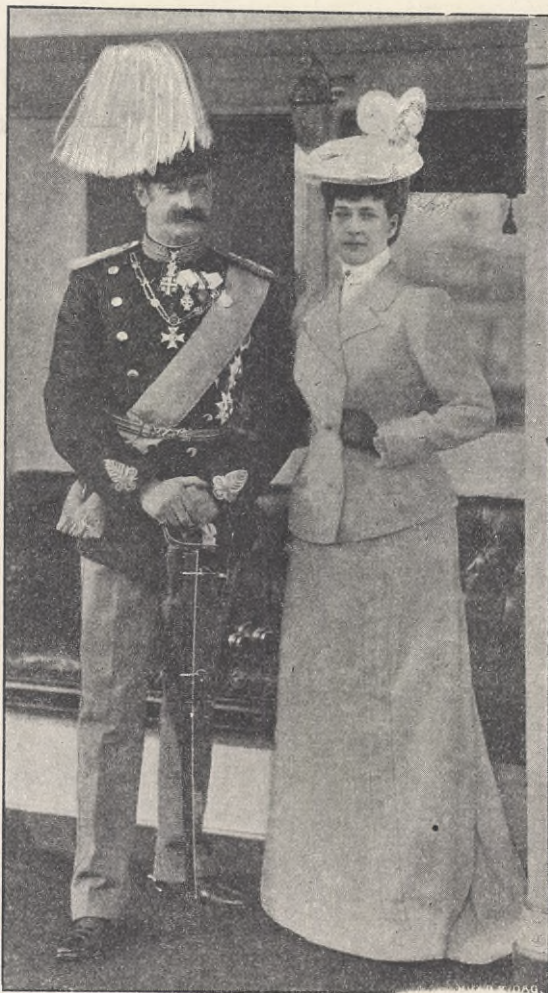
Den intresserade forskaren företog 1888 en studieresa till Pau, för utredande af ätten Bernadottes äldre öden och Carl XIV Johans ungdomshistoria. Han har sedan dess företagit många utrikes forskningsresor. Kammarherre i k. m:ts hof 1897, blef

han följande år protokollssekreterare i riksmarskalks-ämbetet och hofexpeditionen samt var äfven en tid introduktör för främmande sändebud. Att greve Wrangel är ledamot af åtskilliga litterära sällskap, är tydligt. Han blef sålunda 1889 ledamot af k. samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinavians historia, 1891 styrelseledamot af Svenska autografsällskapet — hvars tidskrift han i en följd af år redigerade — samt 1893 styrelseledamot i Sveriges författareförening.

Skulle vi här uppräknat listan på alla greve Wrangels skrifter, blefve denna lång nog. Men icke endast i bokform och tidskrifter, utan äfven i den dagliga pressen har den kloke och underhållande forskaren framlagt rönen af sina undersökningar, och genom tidningarne har märket F. U. W. blifvit väl känt och högt skattadt. Man vet, att den signaturen alltid står under något i sitt slag originellt och grundadt på verkliga källforskningar.

O. R.

KRONPRINS FREDRIK AF DANMARK.

Kilohé: Bengt Sjöbergparve.

Vid återgifva här det senaste porträttet af kronprins Fredrik, med anledning af det besök han aflagt vid hofvet i Berlin. Detta besök har väckt mycket uppseende och tillmättes stor politisk betydelse.

Vid kronprinsens sida står systemen, drottning Alexandra af England.

Foto. von Bardach, Malmö.

Det storartade hamnbyggnadsföretag, som under fem års tid bedrivits i Malmö, lider nu mot sin fullbordan. För några dagar sedan inställde de båda stora centrifugapumpar, som allt sedan sommaren 1898 varit i oupp-
 hörlig verksamhet, sitt arbete, och i den väldiga bassängen stiger nu vattenståndet allt högre dag för dag. Nu
 återstår hufvudsakligen endast genombrytandet af den bank, som f. n. stänger själfva inloppet till den nya
 hamnen, hvilken ensam är nästan lika stor som hela den gamla hamnen. Man behöfver ej vara fackman för att
 imponeras af det väldiga arbete, som här utförts. Genom utfyllning och utgrävning har Malmö ökat sin hamn
 med en bassäng af 1 km. längd, 150 m. bredd och 7,55 m. djup, hvarjämte afstångts en yttre vattenbassäng på
 600,000 kvm. areal för en eventuell framtida frihamn. I samband med den nya hamnen är äfven ett nytt ångfärjeläge upprättadt. Den nya hamnbassängen begränsas mot Öresund i
 norr af en 800 m. lång och 100 m. bred lastpir, på hvilken s. o. l. uppföras moderna lossningskranar, magasin o. s. v. Rundtom hamnbassängen — med undantag för inloppet — äro
 byggda 900 m. sten- och betonkajer samt 640 m. träbälverk, hvartill komma ångfärjelägets stenkajer med en längd af 175 m. Samtliga kajer förses med dubbla järnvägs-
 spår samt skjul-
 byggnader och lossningskranar. Hamnens botten utgöres af ett fast kalkstenslager, som i allmänhet anträffats på sex m. djup. Muddringsarbetet, som bedrivits med hjälp af en s. k.
 Lübecker exkavator, har pågått allt sedan sommaren 1898, således i fyra år. Med den uppmuddrade jordmassan har utfyllts och planerats ett hamnområde af omkring 300,000 kvm, hvil-
 ket område vid försäljning troligen kommer att bereda hamnen en större inkomst än hvad hela utvigningen kostat. Huru stor slutsumman för utvigningsarbetet blir, lär ännu ej
 bestämdt kunna sägas. Kostnadsförslagen uppgå emellertid till omkring 2,200,000 kr. men sannolikt kommer detta belopp att åtskilligt öfverskridas. Planen för den nya hamnen har
 uppgjorts af öfveringenjören kaptän H. Holmberg, hvilken ock varit arbetets högste ledare. Utvecklingen går fort i våra dagar, och Malmö har genom detta storartade företag ådaga-
 lagt, både sin vilja och sin förmåga att följa med sin tid.

Foto. Rangnitt, H. Holmberg.

Klucht: Kem. A.-B., Bengt Silfversparre, Sklm—Gbg.

ELDSVÅDAN I HELSINGBORG: Den 31 okt. utbröt eld i Thomée'ska brädgården och spred sig till närliggande trälager. Eldsvådan orsakade stora förluster — ca 300,000 kr. — och vållade afbrott i järnvägstrafiken.

VÄRLDENS ÄLDSTA OFFENTLIGA BIBLIOTEK.
BODLEYANSKA BIBLIOTEKETS I OXFORD 300-ÅRS JUBILEUM.

Efter fotografi.

Kliché: Kom. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sklm.—Gbg.

BODLEYANSKA BIBLIOTEKET I OXFORD.

Hvad som icke minst bidrager till att göra den stämning hel, som hvilar öfver Oxford, är, att hela idyllen låter sig sammanfatta inom en enda stor ram. Eljest plägar det ju i gamla, »romantiska» städer gärna vara så, att de olikåldrade elementen täfla med hvarandra om öfvervikten, eller att just det stämmingsfulla får uppsökas här och hvar i spridda skärfvor, hvilka icke kunna sammanfogas till ett helt utan särskildt arbete af fantasin. Men i Oxford behöfver man inga abstraktioner, man har endast att hänge sig. På ett par minuter är man borta från järnvägsstationen och den hvassaste nutiden, och trots det svaga motståndet af några elektriska spårvagnar, känner man omedelbart, att det främst är det förflutnas ande som sväfvar öfver det hela, vare sig man vandrar bland college'n eller de lummiga villakvarteren.

Skulle då icke äfven Oxfords stolthet, dess Bodleyanska bibliotek, gifva sin del af harmonin! I medvetet rufvande öfver omätliga skatter breder sig byggnaden i sann college-frid. Och äfven bibliotekets inre lif är icke hänsynslöst modernt. De som samlas här behöfva lugn och en atmosfär af maklig-

het. Jäkt ha de gudi nog af därute. Arbetsbesparande förbättringar af maskineriet upptagas därför blott sällan och med stor urskilning af Bodleyanska biblioteket. Och man efterlefver ännu förordningarna om det minsta möjliga användandet af konstgjordt ljus och konstgjord värme inom byggnaden. Dominus illuminatio mea! Och den forskare, som icke bär något af eld inom sig... menade man i forna naivare dagar. — Med andra ord, man är mån om pergamentdoften, ty i densamma få de gamla döda bokstäfverna nog lättare lif.

* * *

I dessa dagar har som bekant Bodleyanska biblioteket kunnat fira trehundraårsminnet af sin tillvaro med festligheter, som öfvervarits af lärda från alla delar af världen, och vid hvilka äfven Sverige varit representeradt. Egentligen kan biblioteket sätta sin första början ytterligare 100 år tillbaka i tiden, ty Bodley grundade icke ett nytt bibliotek utan återupprättade blott ett visserligen försummadt,

men redan befintligt bibliotek, som grundats af härtig Humphrey af Gloucester, en son till Henrik IV. Detta hade emellertid dels genom en italiensk lärds tjufaktiga »lån», och dels, efter protestantismens införande, genom en kunglig kommissions nit emot allt påfviskt blifvit till den grad reduceradt, att det en tid varit fråga om att sälja undan bokhyllorna, som ju stodo där och gapade tomma.

Så kom emellertid Thomas Bodley och räddade situationen. Bodley hade växt upp i Genève, dit hans familj tagit sin tillflykt under den katolska drottning Marias religionsförföljelse, och där han varit i personlig beröring med bl. a. Calvin och John Knox. Vid 16 års ålder (1560) kom han till Oxford och inskrefs som student vid Magdalen College. 1563 blef han professor i grekiska, kom sedan i statsjänst och avancerade så småningom till brittiskt sändebud i Haag. 1597 drog han sig tillbaka för att uteslutande ägna sig åt sitt snart så berömda bibliotek. Han hade genom giftermål förvärfvat en betydlig förmögenhet, och han lämnade nu ingen möda och inga kostnader osparda i sin entusiastiska verksamhet för bibliotekets återupprättande. Han sände agenter till utlandet för att inköpa böcker och åtkomliga manuskript af värde, och själf genomsnokade han London i samma syfte. Och när biblioteket 1602 öppnades, kunde det uppvisa 2,000 volymer, som stodo kedjade på sina respektive hyllor.

Sedan har biblioteket alltjämt växt genom gåf-

vor och donationer, och för närvarande har boksamlingen ett omfång, som når upp till hälften af British Museum's.* Särskildt berömda äro bibliotekets samlingar af österländska manuskript.

Bland öfriga märkvärdigheter — ty hvarje bibliotek vill ju ha en eller annan »Codex argenteus» att uppvisa — som The Bodleyan är stolt öfver, må nämnas en autograf (namnteckning) af Shakespeare, ett Nya Testamentet bundet i en före detta hvit sidenväst, som tillhört Charles I (I), ett exemplar af Bacons Essayer med författarens tillägnan till härtig George af Buckingham, Actus Apostolorum från 700-talet o. s. v.

Det är alltid högtidligt, när åldringar jubilera, särskildt när åldringen är så ärevördig, som här är fallet, där äfven de tilltagande åren icke äro något tecken på slocknande krafter, utan blott på ökad inre och yttre lifsväxt. Vivat — till forskningens fromma!

P. G. N b g.

*) Till närmare ledning för bedömande af Bodleyanska Bibliotekets omfattning kan nämnas att detsamma för närvarande innehåller 460,000 volymer förutom en stor samling manuskript. Det årliga anslaget utgör c:a 160,000 kr., hvilket dock anses mindre än hälften af hvad som behöfves för dess värdiga underhållande. Biblioteksafdelningen af British Museum, hvilken är dubbelt så stor som Bodleyanska Biblioteket åtnjuter ett årsunderhåll af icke mindre än 1,250,000 kronor! Och detta trots det båda Biblioteken fritt erhålla alla i England utkommande böcker.

Red.

Stier 1906/1907

Kilch & Kem A.-B. Fotograf Skifvesparre Sklm.—Gbg.

BODLEYANSKA BIBLIOTEKET I OXFORD.

Efter fotografi.

Kliché: Ken. A.-B. Bengt Silfverparre Sthm—Gbg.

BODLEYANSKA BIBLIOTEKET I OXFORD: Interiör af hertig Humphreys bibliotek.

BLOWITZ.

»TIMES» VÄRLDSBERÖMDE PARIS-KORRESPONDENT.

Blowitz, skall draga sig tillbaka.

Med hans försvinnande från horisonten nedgår en stjärna af första ordningen från Pressens himmel, en stjärna, som under 30 års stadigt, jämnt skön vetat att öfverstråla alla sina grannar. Den väldige börjar bli gammal. Det är öfver femtio år sedan Henri Oppert utvandrade från sin födelseort Blowitz i Böhmen för att i Frankrike söka sin utkomst som språklärare.

Snart började han att på lediga stunder göra utflykter på journalistikens mark med politiska och litteraturkritiska uppsatser i mindre franska tidningar, och då han så småningom märkte, att han härmed kommit in på sitt rätta verksamhetsfält, tog han steget fullt ut. 1871 blefvo hans första tillfälliga korrespondenser synliga i Times' spalter, och det dröjde ej länge, innan han var världsbladets faste »Specielle» i Paris. I denna sin egenskap tillvann han sig snart europeisk uppmärksamhet, och hans ryktbarhet nådde sin kulmen efter hans berömda mästerkupp med Berlin-traktatens offentliggörande 1878 i London i samma ögonblick som traktaten undertecknades i Berlin. Och Blowitz har, tack vare sina många försänkningar, sin intervjuförmåga samt de obegränsade ekonomiska resurser, som hans tidning ställt till hans disposition, alljämt kunnat häfda sitt rykte som den snabbast och bäst underrättade, om han också ibland fått tjäna som utslappare af tämligen ogrundade politiska rykten, hvarmed statsmännen velat loda den allmänna opinionen.

Nu börjar han som sagdt bli gammal. De sjuttio-fem åren ta' ut sin rätt, och hans ögon bli allt sämre. Därför skall han nu draga sig undan till sitt otium. De politiska salongerna skola mista en af sina märkligaste och mest ansedda gäster, boulevarderna en af sina mest karaktäristiska typer.

Men verkningarna af den gamles lifsinsats skola länge skönjas i den riktning, som journalistikens utveckling genom honom fått.

Nbg.

HVAR 8 DAG.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfverparre.

BLOWITZ.

FRÅN STOCKHOLMS TEATRAR.

Foto. Hamngriet, Stockholm.

Klitch: Benot Sjöforsparne.

VILHELM STENHAMMAR.

Senaste porträtt af kompositören till den nu i Stockholm med stor framgång uppförda operan »Gillet på Solhaug».

Kungliga teatern framförde nyligen en speciellt för oss svenskar utomordentlig nyhet — en stor opera af svensk kompositör. Endast ett par och tjugu år gammal skref *Vilhelm Stenhammar* sin första opera, »Gillet på Solhaug», och när den nu, sju år senare, uppföres, ha vi fått ett verk som, om icke alla tecken bedraga, skall växa sig in till en favoritopera. Libretton är med någon omarbetning Ibsens lika benämnda drama, och Stenhammar har låtit musiken icke endast ansluta sig till ämnet, utan har med skaldens förstäelse utfyllt det. Framgången var stor och ovationerna för vår unge, i hög grad populäre tonsättare, nära nog stormande.

Bland de uppträdande utmärkte sig fru Jungstedt alldeles särskildt i det mycket krävande partiet som Margit.

Dramatiska teatern i Stockholm kunde den 1 nov. fira sitt 60-års jubileum. Det var nämligen den 1 nov. 1842, som kapten Anders Lindeberg — hvilken under 1830-talet upprepade gånger förgäfvets sökt få slut på det då rådande teatermonopolet för k. teatern och erhålla tillstånd att upprätta en enskild teater, hvilka bemödanden genom en af kapten Lindeberg utgifven ströskrift i ämnet höll på att för majestätsbrott kosta honom hufvudet — det var sagda dag, som den energiske mannen kunde inviga *Nya teatern* vid Lilla Trädgårdsgatan, nuvarande Kungsträdgårdsgatan. Nya teatern blef sedermera Mindre teatern och tillbyggdes, hvar efter den 1863 blef K. dramatiska teatern och slutligen Dramatiska teatern. Som bekant kommer Dramatiska teatern att om några år inrymmas i den byggnad, som nu håller på att uppföras vid Nybrohamnen. Hvad som då kommer att bli af det gamla teaterhuset är ännu icke bestämdt.

Som ett apropos för dagen lämna vi en bild af den bekante kapten Lindeberg.

Foto. HVAR 8 DAG.

Kungens sändebud.
Hr Wallgren.

Gudmund Signe
Hr Nyblom. Fru Lindberg.

Klitch: Kon. A.-B. Bengt Sjöforsparne, RBlin—Gbg.

Margit
Fru Jungstedt.

NÅGRA AF HUVUDROLLERNA I »GILLET PÅ SOLHAUG».

Scen i tredje akten ur »GILLET PÅ SOLHAUG».

Fot. HVAR 8 DAG.

Kliché: Kev. A.-B. Bengt Silfverparre, Skåna—Gbg.

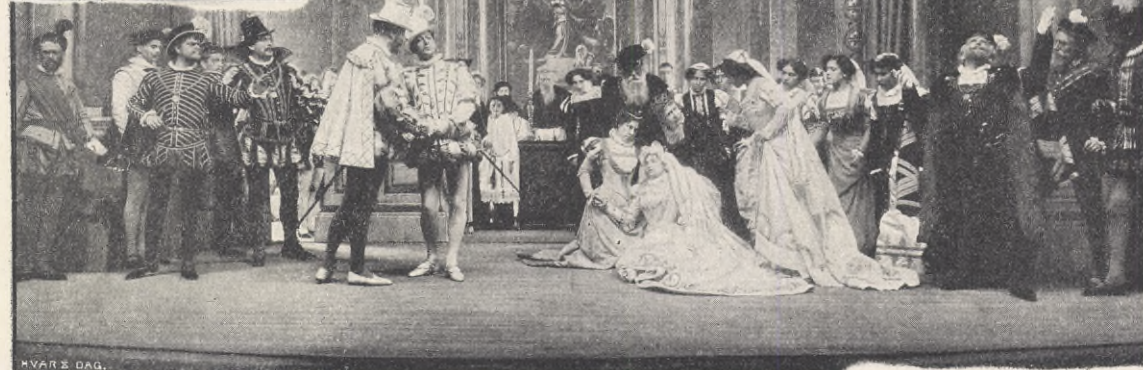
Bengt
Hr. Söderman.

Signe.
Fru Lindberg.

Gudmund.
Hr. Nyblom.

DRAMATISKA TEATERNS 60-ÅRS JUBILEUM DEN 1 NOVEMBER, då »Mycket väsen för ingenting» uppfördes.

'ANDERS LINDBERG.

HVAR 8 DAG.

Fot. Rydén, Stockholm.

Kliché: Kev. A.-B. Bengt Silfverparre Skåna—Gbg.

Wagner Personne. Skånberg. Hanson.

Fru Bosse.

Erk. Jansson

Örtengren.

KOMMITTEEN FÖR PROPORTIONELLA VAL.

Efter fotografi tagen speciellt för HVAR 8 DAG.

Foto. HVAR 8 DAG.

Kliché: Kem. A.-B. Reigt Sjöförsäkrings Sthlm.—Gbg.

Kommittén för utredning af frågan om proportionella val till riksdagens 2a kammare sammanträdde för första gången den 1 nov. i Stockholm. Vi angifva kommitténs ledamöter i den ordning de framtråda å fotografien, därvid vi utgå från dess vänstra sida: Hr *J. Månsson i Trää*, bankofullmäktigen *S. von Friesen*, borgmästaren *K. Moberg*, landshöfding *Asker*, bruksägaren *E. Biesert*, häradshöfding *G. A. Berg*, godsägaren frih. *Chr. Rappe*, professor *E. Phragmén* och skriftställaren *E. Svensén*.

SOMAL.

DEN NYASTE KRIGSSKÅDEPLATSEN.

EN TRUPP KRIGARE AF SOMALISTAMMEN, som i Afrika under »den galne Mullahns» anförande kämpar mot engelsmännen.

En betydande engelsk krigsexpedition, som sökt intränga i det inre Somalilandet för att bekämpa Somalanföraren »den galne Mullahn» och befästa det britiska väldet, har af de infödde blifvit tillbakalagen med stora förluster. Den engelska expeditionsledaren, öfverste Swayne, har endast med yttersta fara för sin stora expedition lyckats slå sig igenom tillbaka till en säker plats, till Berbera. Den engelska regeringen ämnar nu med eftertryck gå fram i Somalilandet och sammandrager härför trupper från Indien för ett större fälttåg mot mullah-soldaterna, hvilkas antal uppges till mellan 30—40,000.

Somalilandet, Afrikas osthörn, var en gång egypternas sagoomväfda morgonland, Guds land, myrrhans och den heliga rökelsens land, tills egypterna med makt inträngde, eröfrade det och öppnade det för den dåvarande kulturen i Nillandet. Så stod det under århundraden i förbindelse med nilkulturen; därefter försvann det åter bakom historiens skynning när denna kultur sjönk ned i intets natt, och ökensanden gömde dess rester för årtusenden fram i tiden. Först den nya tiden har åter lyft slöjan, som omgaf somalfolkets land.

På andra sidan om den vilda gördel, som kran-sar dess kust, stiga bergen i regelbundna afsatser, genomdragna af fruktansvärda klyftor. Härliga betesmarker sträcka sig upp genom bergen, och i flod-dalarna utbreda sig skogar, skönt doftande, ty här växer ännu boswellian, hvars dyra harts lämnar den heliga rökelsen, och här triffes balsamodendron, som lämnar oss den berömda myrrhan.

Det har kostat forskarne mycken möda och många människooffer innan detta land låg öppet framför dem. De måste tillkämpa sig vägen i strider med de vilda, starka infödingarna. Ett af de första offren blef tysken Klas von Decken, som 1865 med en expedition mördades i Berbera af Somalierna. Andra följde, men de hvitas energi var den starkare, och nu är världen mycket noggrant underrättad om det starka herdefolkets land, lefnadssätt, seder och bruk.

Midt emot den engelska besittningen Aden på andra sidan Adenviken ligger Berbera, engelska företags stödjepunkt. Det är en urgammal bopplats, men främlingen blir bedragen om han tror sig skåda en vacker förpost till orienten. Endast ett fåtal stenbyggnader finnas, belägna nere vid stranden. I öfrigt består hela staden af Somalilyddor, förrådande den kulturgrad, på hvilken hela detta herdefolk befinner sig. Enklare bostäder torde man icke bygga sig någonstädes i världen. Ett par i jorden nedstuckna stänger eller trädkvistar och däröfver hudar, fällar, gamla klädesträxor o. d. och bostaden är färdig: en äkta nomadbostad. Till och med somaliernas handelsbutiker äro så primitiva; på sin höjd skyddar ett linnetak öfver »dörröppningen» om dagen för solen och tillsluter om natten »butiken». Infödingstaden liknar en tältmarknad och växlar i storlek efter årstiderna, beroende på huru karavanerna från och till det inre komma och fara. På denna marknad gå ännu Maria Theresiadalrar såsom betalningsmedel; med dem köpas landets produkter: rökelse, myrrha, strutsfjädrar, guld, gummi, hudar och djur.

Somalin är tilltalande till sitt yttre; högväxt, slank, med yppigt, välkammadt hår, iklädd bomullsskjorta samt en vid mantel, som somalierna förstå behandla med äkta grace, afsticker han fördelaktigt från negern. Kvinnorna äro äfven tilltalande så länge de äro unga, men de förlora mycket tidigt sin ungdom och blifva fränstötande fula.

Den äkta somalin lär man känna först inne i landet, där han betar med sina hjordar och lefver i sina primitiva tält. Därinne, på högsteppen, är somalin samtidigt herde och krigare. Han lägger där aldrig sina vapen ifrån sig. Hans beväpning består af två spjut, ett att sticka med och ett kastspjut, samt en dolk och en liten rund sköld. Han brukar sina vapen ofta, ty han är icke endast boskapsskötare utan äfven röfvere till professionen, öfverallt där någon lämplig terräng finnes, lurande på karavanerna. Dessa resa därför i Somalilandet som

i fiendeland, medföra alltid stark, beväpnad betäckning, alltid färdig till strid, äfven under natten. Också djur hota de resande; leoparder, hyänor och lejon finnas i landet och göra färderna i hög grad osäkra.

Ett utmärkande drag hos somalierna är, att de i tidens lopp vunnit en synnerlig respekt för de hvite. Öfverste Swayne, som förut gjort omfattande resor i landet, framhåfver detta och huru somaliernas tillgifvenhet för de hvita ofta kan öfverflyttas i hjältemodiga handlingar. Såsom exempel anför han att en somali en gång, då Swayne var i strid med ett lejon, sprang emellan och sökte hålla lejonet tillbaka genom att gripa det i bakbenen! Däremot äro somalierna ytterst fientliga mot främmande af färgad ras. Vidare kunna de visserligen visa prof på största hjältemod, men i allmänhet betecknas de såsom baksluga och förslagna, hvilka helst icke gå i direkt kamp utan gärna använda bakhållet. Denna taktik har också nu utförats mot Swayne. I många hänseenden erinrar somalin om hufvudjägarna hos dajakerna. Det är sålunda sed hos en mängd somalistammar, att den unge mannen icke får gifta sig förr än han dödat en fiende. Mannens ära mätes efter antalet fiender, han dödat; för hvarje sådant dåd smyckar han sin lans med en metallring. Äfven på andra sätt gifva yttre tecken besked om de utförda blodsdåden: hvarje man som dödat en fiende har t. ex. rätt att bära en strutsfjäder i sitt hår. Här

kommer det sig till stor del att somalierna äro så blodtörstiga, ty den unge mannen sätter gärna allt på spel för att eröfra rättigheten att bära heders-tecknet. Äfven efter döden hedras människomordet: på grafkullen angifves på en sten huru många fiender den döde nedlagt.

Somalierna äro islams bekännare men mest till namnet; de utföra väl många ceremonier, men det är också det hufvudsakliga. Äfven deras statsorganisation är lös; de hafva visserligen ett slags öfverhufvud, mullahs, som inom hvarje stam representera kyrka och stat, men deras makt är högeligen obetydlig. Det hufvudsakliga de utföra, är att resa omkring och uppbära ett slags skatt samt slita tvister. Endast om krig utbryter, samlar folket sig troget kring dem eller en af dem, såsom nu kring den modige man, som af engelsmännen fått namnet »the mad mullah», den galne mullahn. För öfrigt hålla somalierna sina mullahs i största helg, och öfverste Swayne skrifver, att de endast i högsta nöd beröfva dem något och då blott så mycket som nätt och jämt fyller det tillfälliga behofvet af föda, ammunition eller annat.

Såsom ett bevis på, hvilken respekt somalis så småningom fått för de hvite, kan det tjäna, att en österrikisk officer, en äfventyrare vid namn Karl Inger, lyckats förskaffa sig ett slags ledande ställning öfver somalistammarne.

EN ORIGINELL PRESIDENTKANDIDAT I AMERIKA.

Det nästa presidentvalet i Amerika inträffar visserligen först om två år, men detta hindrar icke, att förarbetena till valet redan pågå. Så gjorde presidenten Roosevelt i somras en stor agitationsresa genom Amerika, afsedd att förbereda såväl de nu i november inträdfande kongressvalen som det blifvande presidentvalet. Och äfven några andra kandidater äro ifrigt sysselsatta att öfverallt i landet bilda stämning för sig. Bland dessa torde den jämte Bryan mest omtalade presidentkandidaten, borgmästaren i Cleveland mångmillionären Tom L. Johnson hafva tillgripit den originellaste agitationsmetoden.

TOM L. JOHNSON.
Roosevelts medtäflare i det blifvande presidentvalet.

håller Johnson sina agitationstal och konfererar med folket. Ändock vore det ett stort misstag tro, att Johnson skulle vara en charlatan, en politisk karikatyr. Tvärtom är han en allvarlig, högt begåfvad, ansedd, förtjänstfull medborgare af det stora Amerika.

PRESIDENT-VALRÖRELSEN I AMERIKA: Roosevelts medtäflare, demokraten Johnson, drager genom landet med en hel karavan, från stad till stad, för att tala.

Med 10 vagnar och 40 tjänare far han från stad till stad. I spetsen af det underliga tåget far han själf i automobil, såsom bilden här ofvan visar, därefter följa en trumpetare och de ni med flaggor, plakat och andra reklamartiklar smyckade vagnarne. Då halt göres i en stad bilda vagnarne medelpunkten i ett litet läger; tält uppslås, i hvilka flygskrifter, limonad, cigarrer, Johnson-knappar och annat kunna erhållas, och i de lilla läger

DET NYA RIKSDAGSHUSET.

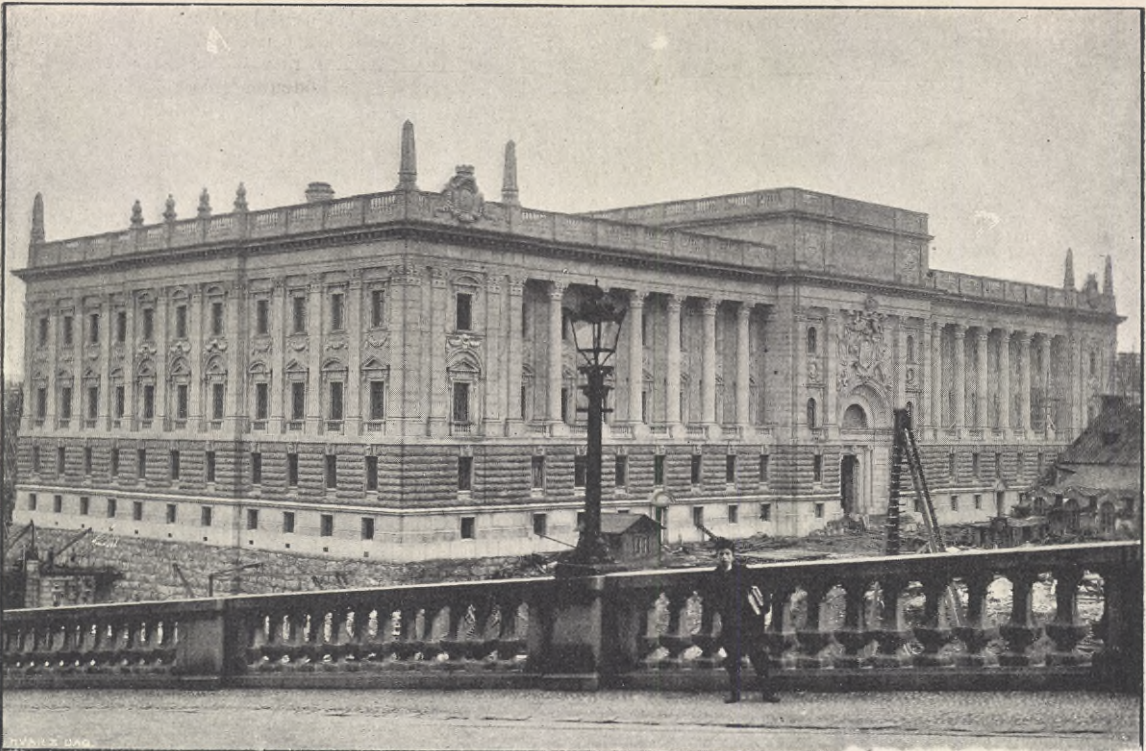

Foto. HVAR 8 DAG.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Södm—Öbg.

DET NYA RIKSDAGSHUSET JUST NU.

Af denna fotografi får man en mycket god föreställning om hur byggnaden kommer att taga sig ut.

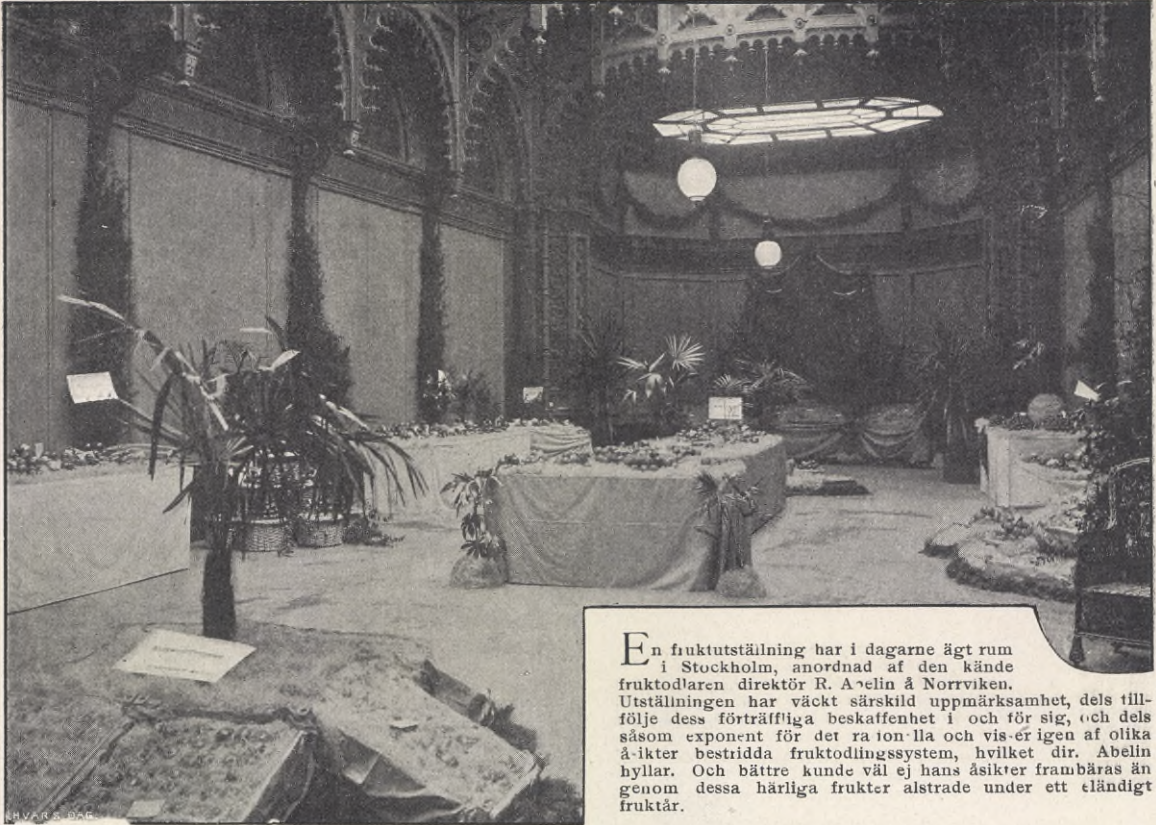
SKANDINAVISKT SJÖMANSHEM I HULL.

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Södm—Öbg.

Sedan "Förening för upprättande af Skandinaviska sjömanshem i utländska hamnar" bildats med särskilda afdelningar i Sverige, Norge och Danmark, har i dessa dagar dess första hem öppnats i Hull. Förutom det goda som en dylik fristad kan erbjuda de hemlösa sjömännen, skall hemmet troligen äfven medföra ett välgörande närmande mellan de nordiska folkens söner till sjös. Man ämnar uppföra flera dylika hem å olika platser i den mån medel härtill inflyta.

HVAR 8 DAG.
Foto. HVAR 8 DAG.

Kliché: Renot Silfverparre.

En fruktutställning har i dagarne ägt rum i Stockholm, anordnad af den kände fruktodlaren direktör R. Abelin å Norrviken. Utställningen har väckt särskild uppmärksamhet, dels till följe dess förträffliga beskaffenhet i och för sig, och dels såsom exponent för det rationella och vis-erigen af olika åsikter bestridda fruktodlingssystem, hvilket dir. Abelin hyllar. Och bättre kunde väl ej hans åsikter framföras än genom dessa härliga frukter alstrade under ett eländigt fruktår.

BAILEYS FÄNGENSKAP.

Originalberättelse för HVAR 8 DAG af RADSCHA.

Bailey har naturligtvis inte själf berättat historien. Detta beror inte på någon falsk blygsamhet hos honom, utan snarare på helt andra omständigheter. Vi hafva fått del af händelsens sista skeden genom Stanford, som i sin ordning uppsnappat saken af en fransk kapten nere i Biskra.

Stanford är god vän med Bailey, och på så sätt hafva de mystiska omständigheterna dunstat ut.

Hösten 1900 var kuslig, som vi litet hvar erinra oss. Termometern stod ganska högt, men barometern så mycket lägre, kortligen, det rädde en obehaglig, kväfvande luft med mycken dimma i London. Bailey kände på sig, att han inte kunde trifvas på engelsk mark och beslöt att företaga en resa. Först lär han ha funderat på Indien, efter hvad som påstods, men sedan kom han på andra tankar och tog vägen till de franska kolonierna i Norra Afrika.

Algeriet är ett underbart land, och Tunisien står inte mycket efter. Hamilcars, Hasdrubals och Hannibals trupper hafva tågat fram där, romerska legioner hafva trampat ökensanden, och dit flydde de från Spanien fördrifna mohrererna. Läger man där till, att djärfva pirater från algerisk mark dikterat vissa för sjöfarten under några århundraden ganska besvärliga lagar, hvilka hyste ett afsevärdt förakt för skillnaden mellan mitt och ditt, kan man ju våga påstå, att Bailey hade goda skäl för att vilja betrakta det intressanta folket på nära håll.

Han hade dock i viss mån misstagit sig angå-

ende dess karaktär, och detta berodde kanske på, att han ej studerat den så noga, innan han slösade sitt förtroende på dessa profetens bekännare. Han trodde, att han hade att göra med dessa stolta, ordhålliga semiter, hvilka någon gång på 1500-talet utgjorde Spaniens fasa, eller ock med andra koränens bekännare, hvilkas löften voro dem lika dyrbara som deras lif.

Det är fjärran från mig att vilja säga ett ondt ord om fransmännen, men jag vågar påstå, att la Grande République icke just fästat så stort afseende vid koloniernas moraliska uppfostran. Den lär vara litet underhållig.

Nog af, Bailey kom till Alger en vacker decemberdag och tog in på Splendid Hôtel i Mustapha Supérieure. Han gjorde så, därför att hotellet var engelskt och bekvämt. Att inackordera sig i franska pensionater är att afsäga sig all lifsens glädje.

Sedan började han ströfva omkring i Casbah, långt uppåt de snuskigaste kvarteren, tills han blef bortkörd nattetid af militärpatruller och snokande polismän.

Det låg en viss spänning i dylika promenader, hvilka i sin mån bidrogo att öka hans lust för äfventyr. Slutligen önskade han få upplefva något riktigt rafflande, som han skulle kunna skryta med här uppe i klubben.

Han hade hört, att karavaner söderifrån brukade slå sig ned vid Champs de Manœuvre, och följaktligen förlade han sin verksamhet dit i stället.

(Forts. å std. 96).

N. A. G:SON-BENNICH,

f. d. generaltulldirektör, en af frihandels varnaste målsmän i vårt land, fyllde 85 år den 31 okt.

JACOB LUNDQVIST,

Örebro stads äldste borgare, snickaremästare, fyllde den 29 okt. 85 år.

CAROLINA WEIDENHAIJN,

änkefru, lärarinna i xylografi v'd Tekniska sko'an i Stockholm, fyllde den 22 okt. 80 år.

PER NILSSON,

f. riksdagsmannen i Råby, Närke, fyllde den 25 okt. 75 år. Han har bevisat 26 riksdagar.

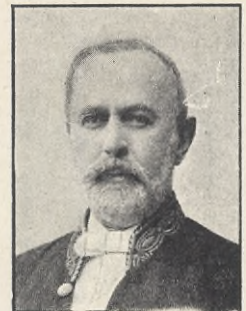
JONAS SAHLIN,

f. d. läroverksadjunkt, v. ordf. i Norrb läns bush's-sällskap m. m., fyllde den 22 okt. 70 år.

THORE FRIES

70 år fyllde den 28 okt. f. rector magnificus i Uppsala, f. professorn *Thore Fries*. Son till den berömde botanikern Elias Fries, intager professor Fries inom samma vetenskap en sannerligen bemärkt plats. Han har utgifvit många olika botaniska arbeten samt förbereder till utgifvande inom kort ett stort verk öfver Linné. Student i Uppsala 1851. blef F 1853 amanuens vid botaniska trädgården och museum. 1857 fil. doktor och docent i botanik. 1862 adjunkt i samma ämne och praktisk ekonomi samt 1877 professor. Han blef 1893 Uppsala universitets rektor. Den skicklige, särdeles populäre mannen har ju numera dragit sig tillbaka från universitetet, men är därför icke mindre verksam.

J. W. BERGMAN,

protokollsekreterare i Stockholm, fyllde den 28 okt. 70 år.

W. ESPERSSON,

grosshandlare i Kristianstad. Läm- nade den 1 okt. sin mån åriga verksamhet som disponent i Sv. Spritförädl.-A B darstades.

CARL P. ÖSTERBERG,

verkst. direktör i Sydsvenska petroleumbolaget, grosshandl. i Malmö, fyllde den 20 okt. 65 år.

A. J. E. SJÖSTRAND,

häradschefding, f. d. revisions- sekreterare i Helsingborg, fyllde den 28 okt. 50 år.

C. MÖLLER,

stationsinspektör i Laholm, frade den 29 oktober sitt 25-årsjubileum som inspektör därstädes.

† P. V. RINGHEIM,

major, afled nyligen i Stockholm. Han var född 1818 och sörjes närmast af barn.

† S. K. G:STEDT-KRONMANN,

Sveriges första kvinnliga tand- läkare, afled den 22 okt. i Lund. Hon var född 1839.

PORTRÄTTGALLERI

JOHAN HENRIK LOVÉN.

75 år fyllde den 19 sept. f. statsrådet och presidenten *Johan Henrik Lovén*. Född i Stockholm den 19 sept. 1827, blef L. student i Uppsala 1845, fil. d.r. 1851 samt jur.-utkandidat 1856. Han förordnades två år senare till docent i juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, blef 1860 adj. ledamot af Svea hofrätt och 1866 assessor därstädes, men tjänstgjorde 1864—74 som expeditionschef i försvarsdepartementet. Sistnämnda år blef L. efter H. V. Bredberg konsultativt statsråd, hvilken post han beklädde ända till 1889. Han var sedermera, 1889—1892, president i kammarrätten L. blef 1877 jur. hedersdoktor och är bl. a. ledamot af Musikaliska Akademien.

† R. E. ECKERSTRÖM,
häradshöfding i Södra Roslags domsaga, afled den 23 okt. Född 1834.

† J. A. BENGTSSON,
f. d. godsägare, afled den 14 okt. å Sjötullsborg vid Karlstad, 71 år gammal.

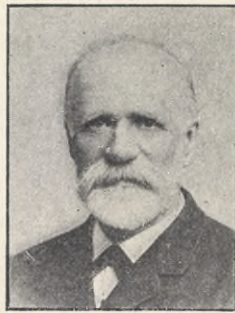
† K. J. L. WISTRAND,
grosshandlare fransk konsularagent, afled den 20 okt. i Norrköping. Född 1860.

† C. H. v. STOCKENSTRÖM,
f. d. biträdande statssekret rare i Minnesota, afled den 25 okt. i St Paul, 49 år gammal.

† FRITZ AHLGRENSSON,
framstående dekorationsmålare, afled den 26 okt. i Stockholm. Född 1838. Ledamot af Akad. för de fria konsterna.

† ALFRED AMBROSIVS,
f. juvelerare i Stockholm, afled nyligen därstädes. 73 år gammal. Han var styrelseledamot i Svenska slöjdföreningen.

† MICHAËL KOCH,
f. d. godsägare, afled den 24 okt. i Vänersborg, 72 år gammal.

† HARALD SANDBERG,
handlande i Stockholm, afled nyligen. Född 1877.

EN HUNDRAÅRING,

Ett hundra år fyllde den 29 okt. en af Göteborgs äldsta invånare, änkan *Brita Jonsson*. Jämförelsevis kry och rask — hennes synförmåga är dock mycket försvagad — vårdas den gamla af en gift dotter som själf redan öfverstigit sextio-talet. Bland sin a barndomsminnen räknar hon sorgegudstjänsten efter Karl XIII. Den gamla har varit med under det sex konungar suttit på Sveriges tron. Gustaf IV Adolf, Ka. XIII, Karl XIV Johan, Oscar I, Karl XV och Oscar II, alla ha de tillhört hennes tid.

(Forts. fr. sid. 93).

Här stod han i vägen för chasseurskvadronerna, som exerceerade, men tror någon, han öfvergaf sin plan! Sägas hvad som helst om Bailey, så saknar han inte energi.

I början på januari, strax innan jag lämnade honom för att resa hem, fick han fatt i Abdullah Ben Boukir, en smutsig herre från trakten af el Messerane. Han, araben, hade kommit till Alger för att afyttra sina hårda, soltorkade dadlar, sedan han funnit marknaden i Boghar och Médéa för flau.

Bailey föll genast i fällan. Knappt hade några timmar gått, förr än han inbjöd karavanägaren till någon slags fest på en tredje klassens cabaret och började afhandla det enda ämne, som nu intresserade honom.

Varningens ord äro bortkastade på honom, och mina råd brydde han sig ungefär lika mycket om som det stoff, han trampade under sina sulor.

Följaktligen skaffade jag mig ett privat möte med den ärlige Abdullah, hvilken efter fem minuters samtal med mig fick en fullständig redogörelse för hvad slags person, Bailey egentligen var.

Uppriktigt sagdt var det inte min afsikt att drifva skämtet så långt, om jag än hade strukit under vissa pointer väl bredt.

Några dagar därefter, på samma gång som jag trampade Ville d'Orans däck, satt Bailey upprupen på en skumpande kamels rygg på väg mot Laghouat, beredd att möta attacker från kringströfvande beduiner och tuareger — han kände inte ens skillnaden mellan dessa — och försedd med en hel arsenal af olika slags vapen.

Dessutom hade han för afsikt att idka lejonjakt. En veckas vistelse i de trakterna skulle lärt honom, att man ej sett en skymt af öknens konung söder om Ouled Chélif sedan salig Gérard's tid.

Resan gick i små dagmarscher, tack vare Baileys envishet att rida på kamel. Det bekom honom inte väl, men han ansåg, att en sådan slags ridning inge i programmet.

Man mötte inte en fientlig hyäna en gång under de närmaste dagarna, och Bailey behagade uttala sin stora missbelåtenhet till Abdullahs stora sorg, ty betalningen skulle utgå i samma proportion som farnas beskaffenhet och antal.

Det sköts ett par gånger på karavanen, ett par usla, dåligt riktade skott, som borde kommit Bailey att inse, att det var ett skämt. Det piggade upp honom, men han var fortfarande missnöjd med sin värld, då saken reducerade sig till skotten, och ingen ville anfälla dem.

Abdullah fick ovett och svarade med att uttömma sig i ursäkter. Han rådde inte för att fransmännen infört ordning och skick i kolonierna, men monsieur kunde vara lugn. Oroligheter skulle inte utebli bara de passerat Guelf es Stel.

En natt, strax innan de kommo till denna håla, vaknade Bailey vid att några kraftiga armar höllo honom fast vid marken, under det att en bindel bands för hans ögon. Utanför hördes rop och tjut, sekunderade af gevärsskott och bullret af bortgaloperande hästar.

Han gjorde en ansats att komma lös, men då virade de in honom i rep, så att han liknade en mumie. Därefter kastades han upp på en kamel.

Han tyckte sig urskilja Abdullahs röst, som bevakande bad banditerna släppa lös den fängne europeen och hotade med hela Englands krigsmakt, men Bailey reflekterade inte ens öfver den besynnerliga omständigheten, att araberna förde samtalet på rådbåråk franska i stället för att använda sitt eget språk.

Det bar emellertid af i galopp. Hvarthän var honom en gåta. Remmarne skuro djupt in, och han

började tycka, att situationen var icke fullt så angenäm, som han skulle önskat. Jag har åtminstone anledning förmoda att så var fallet.

Nästa dags afton gjorde örfvarena halt och fören inkastades i ett stenruckel, som icke var fritt från ohyra och smuts. Det stank som i en kloak.

Man hade dock den godheten lösa hans band något och satte honom med bakbundna armar i ett hörn, med full frihet att göra själfbeträktelser. Detta blef också hans enda nöje under den vecka, som följde.

Mat fick han, för det mesta couss-couss och annan sådan där mjölsmörja, och vid ett par tillfällen gaf man honom några ben att gnaga på.

Slutligen kom en karl af hemskt utseende in i kyffet och förklarade under hotelser, att Bailey skulle bli fri, om han gifve en anvisning på 30,000 francs att betalas i algeriska banken.

Bailey svarade nej, och hotade med de franska myndigheterna, hviken hotelse karlen besvarade med ett rätt skratt, hvarpå han gick ut.

En timma senare fördes han ut ur rummet för att bli vittne till när de sköto en af fångarne.

Det var en ung pojke, Abdullahs egen son, och han visade sig som en hjälte, då salvan aflössades.

Under tiden hann Bailey se, att han befann sig i en douar, men hvar denna låg, i Tunisien eller Constantineh, visste han inte.

Man knuffade in honom i fängelset igen och fordrade, att han skulle skriva ut anvisningen.

Bailey nekade. Han är tjurskallig, som ni veta. På kvällen infann sig en gammal sheik och underrättade honom, att han skulle skjutas dagen därpå, då man nu var öfvertygad om att han ej ville betala lösesumman, och måste utplåna alla spår af hans jordiska tillvaro för republikens tjänstemän.

Bailey blef dystert.

På natten hördes ett skrapande vid dörren, och han kröp dit.

»Det är jag, Abdullah», hördes en röst. »Jag har lyckats smyga mig undan, och nu ilar jag bort efter hjälp.»

»Tror du, att det är tid till det? Jag skall skjutas i morgon», svarade fången nedslagen.

»Vid Profeten! Det blir med knapp nöd», hviskade flykten. »Jag måste då genast ge mig i väg.»

Natten var nervskakande för stackars Bailey, och han var tröstlös, då dörren vid 10-tiden på förmiddagen öppnades.

Till sin ousägliga glädje, en glädje, som var så stor, att han ej fann ord, såg han en fransk kapten stå vid dörröppningen. Fransmannen var inte ens beväpnad, utan bar en käpp i handen och bredvid honom stod Abdullah och några af banditerna. Bailey tyckte, att de sågo skamsna ut.

»Lös honom!» befälde fransmannen, och araberna täflade om att fullgöra ordern.

»Monsieur har varit utsatt för en ovärdig behandling», fortsatte kaptenen. »Beklagligtvis fick jag inte reda på saken förr än nyligen, hvarför jag inte kunnat komma hit förr.»

Det första fången gjorde, då han blef fri, var att kasta sig i armarna på Abdullah, med tårar i ögonen tackande honom för hans hjälp. Han blef litet häpen, då fransmannen med mildt våld tog honom från befriaren.

»Det är inte lönt, ni tackar honom», sade chefen för arabbyrån. »Abdullah är en storskojare, som roat sig på er bekostnad och som skall få sitt straff. Hvad som mest förundrar mig, är att han vågat sätta i gång komedien här på platsen. Kasernen ligger femhundra steg härifrån.»